

ภูมิหลัง

กระทรวงศึกษาธิการได้มอบหมายให้กรมวิชาการปรับปรุงหลักสูตร
ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 เป็นหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521
(ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ซึ่งการปรับปรุงหลักสูตรครั้งนี้มุ่งเน้นให้มีการจัดการ
เรียนการสอนที่สอดคล้องกับสภาพความเปลี่ยนแปลงและความต้องการด้านเศรษฐกิจ
และสังคม ทั้งปัจจุบันและอนาคต โดยเฉพาะให้สอดคล้องกับสภาพชีวิตจริงของ
ผู้เรียนมากที่สุด ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอนจึงมุ่งให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ
จริง และมีทักษะในกระบวนการต่าง ๆ ในกิจกรรมที่ปฏิบัติสามารถนำกระบวนการ
ต่าง ๆ ไปใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน ในการปรับปรุงหลักสูตรครั้งนี้ได้ปรับปรุง
โครงสร้างหลักสูตรให้มีความยืดหยุ่น ทั้งในด้านเนื้อหาสาระ สื่อการเรียนการสอน
เทคนิควิธีสอน กิจกรรมการเรียนการสอนและการวัดผลประเมินผล (กรมวิชาการ.
2533 : คำนำ)

การวัดผลประเมินผลการเรียนเป็นมาตรการหนึ่งที่จะช่วยให้ได้ข้อมูลมา
พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะตามเป้าหมายของหลักสูตร ซึ่งการวัดประเมินผลการ
ศึกษาในระดับประถมศึกษาได้มีการปรับปรุงระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการ
ประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 พ.ศ. 2524
เป็นระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตร
ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) พ.ศ. 2533 ซึ่งม
ความแตกต่างระหว่างระเบียบการประเมินผลดังกล่าวหลายประการดังนี้

1. หลักการในการประเมินผล มีความแตกต่างเรื่องหน้าที่ในการประเมินผล การตัดสินและอนุมัติผลการเรียน

2. วิธีการประเมินผลการเรียน มีความแตกต่างเรื่องระดับผลการเรียนในการประเมินผลปลายภาคเรียน การประเมินผลปลายปี และการประเมินผลการผ่านจุดประสงค์ใน ป.02 (สมุดประจำชั้น)

3. การตัดสินผลการเรียน เกณฑ์ในการพิจารณาตัดสินชั้นประถมศึกษาปีที่ 1, 3, 5 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 2, 4, 6 มีเกณฑ์ในการพิจารณาเหมือนเดิม แต่จะแตกต่างกันในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5, 6 คือ กลุ่มประสบการณ์พิเศษจะไม่นำมาร่วมพิจารณาตัดสินผลการเรียน แต่จะเป็นการประเมินเพื่อศึกษาความก้าวหน้าจากการร่วมกิจกรรมของนักเรียน

จากการที่ได้มีการปรับปรุงหลักสูตร และระเบียบการประเมินผลการเรียนดังกล่าวแล้ว ปีการศึกษา 2533 กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้ทดลองใช้หลักสูตรฉบับปรับปรุงและระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) พ.ศ. 2533 ในโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พร้อมกันทุกชั้นเรียน ปีการศึกษา 2534 เริ่มใช้หลักสูตรฉบับปรับปรุง และระเบียบการประเมินผลการเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาอื่น ๆ ทั่วประเทศกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 แล้วทยอยใช้เพิ่มขึ้นปีละ 1 ชั้น จนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2539

จากที่กล่าวมาแล้วจะเห็นได้ว่า แนวทางในการประเมินผลการเรียนนั้นมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ดังนั้นเพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ครูจึงควรมีความรู้ความเข้าใจในหลักการ จุดหมาย ตลอดจนสาระของระเบียบการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรใหม่เป็นอย่างดี และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการประเมินผลการเรียนอย่างเพียงพอ จึงจะ

สามารถประเมินผลการเรียนของนักเรียนได้ถูกต้อง และเนื่องจากโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตรนาระเบียบการประเมินผลการเรียนไปปฏิบัติเป็นเวลาประมาณ 2 ปี และโรงเรียนประถมศึกษาอื่น ๆ นาระเบียบการประเมินผลการเรียนไปปฏิบัติเป็นเวลาประมาณ 1 ปีแล้ว จึงน่าจะมีการติดตามการปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) พ.ศ. 2533 ซึ่งคาดว่าจะได้ข้อค้นพบที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการปรับปรุงวิธีปฏิบัติว่าด้วยการประเมินผลการเรียนให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรฉบับปรับปรุงยิ่งขึ้น

จากรายงานการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ระดับประเทศ ปีการศึกษา 2532 ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก ได้คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทักษะ (ภาษาไทย) ร้อยละ 67.28 กลุ่มทักษะ (คณิตศาสตร์) ร้อยละ 58.14 กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ร้อยละ 58.01 กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ร้อยละ 67.37 (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. ม.ป.ป. : 16) ซึ่งเมื่อเทียบกับสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอื่น ๆ ในเขตการศึกษา 7 แล้วจะได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละของแต่ละกลุ่มประสบการณ์สูงเป็นอันดับที่ 2 และอันดับที่ 3 และในการจัดประชุม อบรม สัมมนา ทั้งในด้านการบริหารการศึกษา และด้านวิชาการจังหวัดพิษณุโลกจะเป็นแหล่งในการจัดประชุม อบรม สัมมนาทั้งในระดับประเทศและระดับเขตการศึกษา จึงทำให้บุคลากรที่ปฏิบัติงานทางด้านการศึกษาในระดับประถมศึกษาของจังหวัดพิษณุโลกได้รับความรู้จากการเข้ารับการอบรมหรือเข้าร่วมสังเกตการณ์อบรมนั้น ๆ จากเหตุผลนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะติดตามผลการปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) พ.ศ. 2533 ของครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อติดตามผลการปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) พ.ศ. 2533 ดังนี้

1. เพื่อเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบการประเมินผลการเรียนระหว่างครูโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตรกับครูโรงเรียนประถมศึกษาอื่น ๆ
2. เพื่อเปรียบเทียบผลการปฏิบัติตามระเบียบการประเมินผลการเรียนระหว่างครูโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตรกับครูโรงเรียนประถมศึกษาอื่น ๆ
3. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาในการปฏิบัติตามระเบียบการประเมินผลการเรียนระหว่างครูโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตรกับครูโรงเรียนประถมศึกษาอื่น ๆ
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของความรู้ความเข้าใจ ปัญหา และผลการปฏิบัติตามระเบียบการประเมินผลการเรียนของครูจำแนกตามประเภทของโรงเรียน ดังนี้
 - 4.1 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจกับผลการปฏิบัติ
 - 4.2 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจกับปัญหาในการปฏิบัติ
 - 4.3 ความสัมพันธ์ระหว่างผลการปฏิบัติกับปัญหาในการปฏิบัติ

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยจะเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารโรงเรียน ผู้บริหารการศึกษา และผู้แทนการศึกษา นำไปประกอบพิจารณาปรับปรุง แก้ไข เปลี่ยนแปลงการปฏิบัติ

ตามระเบียบการประเมินผลการเรียนของครูในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดพิษณุโลก ในเรื่องงานวัดผลประเมินผลในด้าน การวางแผนการจัดกิจกรรม
การเรียนการสอน การดำเนินงาน การติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตาม
ระเบียบการประเมินผลการเรียนของครู เพื่อความสำเร็จในงานวัดผลประเมินผล
การเรียนของนักเรียนระดับประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
พิษณุโลก

สมมติฐานการวิจัย

การเรียนรู้เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอันเป็นผลมาจากประสบการณ์
องค์ประกอบที่สำคัญคือ ความพร้อม และสถานการณ์ (เอนกกุล กรี่แสง. 2526
: 148) เนื่องจากโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตรเป็นโรงเรียนนำร่องในการ
ทดลองใช้หลักสูตรประถมศึกษา จึงมีความพร้อมในด้านบุคลากร ด้านวิชาการ สื่อ
และวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการเรียนการสอน จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึง
ตั้งสมมติฐานข้อ 1-3 ดังนี้

1. ครูโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการ
ประเมินผลการเรียนสูงกว่าครูโรงเรียนประถมศึกษาอื่น ๆ
2. ครูโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตรมีผลการปฏิบัติตามระเบียบการ
ประเมินผลการเรียนแตกต่างจากครูโรงเรียนประถมศึกษาอื่น ๆ
3. ครูโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร มีปัญหาในการปฏิบัติตาม
ระเบียบการประเมินผลการเรียนน้อยกว่าครูโรงเรียนประถมศึกษาอื่น ๆ

จากการวิจัยเกี่ยวกับการติดตามผลการปฏิบัติตามระเบียบการประเมินผล
การเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2521 ซึ่ง สุมาลี จันทร์ชลอ (2521)
พบว่า ความรู้ในการประเมินผลการเรียนตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย

การประเมินผลการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น การปฏิบัติตามระเบียบกระทรวง
ศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียน และปัญหาการปฏิบัติตามระเบียบ
ดังกล่าวมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นแนวคิดของสมมติฐาน
ข้อ 4 ดังนี้

4. ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจ ปัญหา และผลการปฏิบัติ
ตามระเบียบการประเมินผลการเรียนของครู จำแนกตามประเภทของโรงเรียนมี
ความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติดังนี้

4.1 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจกับผลการปฏิบัติมี
ความสัมพันธ์กันในทางบวก

4.2 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจกับปัญหาในการปฏิบัติ
มีความสัมพันธ์กันในทางลบ

4.3 ความสัมพันธ์ระหว่างผลการปฏิบัติกับปัญหาในการปฏิบัติมีความ
สัมพันธ์กันในทางลบ

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้มุ่งติดตามผลการปฏิบัติตามระเบียบกระทรวง
ศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช
2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) พ.ศ. 2533 เฉพาะหมวด 1 ว่าด้วยหลักการ
ในการประเมินผลการเรียน หมวด 2 วิธีการประเมินผลการเรียน และหมวด 3
การตัดสินผลการเรียน

2. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้คือ ครูประถมศึกษาสังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก จำนวน 763 คน จำแนกเป็น

2.1 ครูที่สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ใน
โรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร ในปีการศึกษา 2534 จำนวน 158 คน

2.2 ครูที่สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนประถมศึกษาอื่น ๆ ในปีการศึกษา 2534 จำนวน 605 คน สาเหตุที่ศึกษาเฉพาะครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เพราะระเบียบการประเมินผลการเรียนเริ่มใช้ในปีการศึกษา 2534 เฉพาะชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เท่านั้น

3. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ คือ ครูโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก จำนวน 286 คน จำนวนนี้เป็น

3.1 ครูที่สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร ในปีการศึกษา 2534 จำนวน 59 คน

3.2 ครูที่สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนประถมศึกษาอื่น ๆ ในปีการศึกษา 2534 จำนวน 227 คน

ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเก็บข้อมูลได้ 272 คน แยกเป็นครูโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตรจำนวน 58 คน และครูโรงเรียนประถมศึกษาอื่น ๆ จำนวน 214 คน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ครู หมายถึง ครูประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก โดยแยกออกเป็น 2 ประเภท คือ ครูที่ทำการสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2534 ในโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร และครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2534 ในโรงเรียนประถมศึกษาอื่น ๆ

2. โรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก ที่เป็นโรงเรียนนำร่องในการทดลองใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

3. โรงเรียนประถมศึกษาอื่น ๆ หมายถึง โรงเรียนที่เปิดสอนระดับประถมศึกษา ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก ไม่รวมโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร

4. หลักสูตรฉบับปรับปรุง หมายถึง หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

5. ระเบียบการประเมินผลการเรียน หมายถึง ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) พ.ศ. 2533

6. การประเมินผลการเรียน หมายถึง กระบวนการตัดสินผลการเรียนของนักเรียนระดับประถมศึกษา ซึ่งเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

7. ความรู้ความเข้าใจในระเบียบการประเมินผลการเรียน หมายถึง ความรู้ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนที่แสดงออกในรูปของการตอบข้อคำถามเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) พ.ศ. 2533

8. ผลการปฏิบัติตามระเบียบการประเมินผลการเรียน หมายถึง การกระทำของครูเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนที่แสดงออกในรูปของการตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) พ.ศ. 2533

9. ปัญหาการปฏิบัติตามระเบียบการประเมินผลการเรียน หมายถึง อุปสรรคหรือข้อขัดข้องอันเป็นสาเหตุให้ครูไม่สามารถปฏิบัติงานเกี่ยวกับการ

ประเมินผลการเรียนตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) พ.ศ. 2533 ได้บรรลุวัตถุประสงค์ที่แสดงออกในรูปของการตอบแบบสอบถาม

